

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

GR-83 (Camí del Canigó)

13a Etapa : REFUGI DE CORTALETS – PICA DEL CANIGÓ CABANES DE LLACERES – TAURINYÀ – SANT MIQUEL DE CUIXÀ

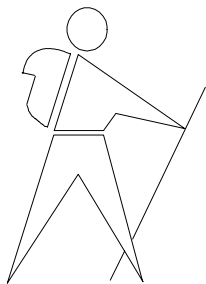
9 - 10 de juny de 2012

HORARI PREVIST (Dissabte 9 de juny de 2012)

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	8 h 30 min
Àrea de la Selva. Descans.	10 h 10 h 30 min
Vilafranca de Conflent. Visita i dinar.	12 h 30 min
Sortida cap al refugi de Cortalets amb jeeps.	16 h 30 min
Refugi de Cortalets. (Els jeeps ens deixaran 500 m abans)	18 h 30 min
Sopar.	19 h
Esmorzar (diumenge).	6 h 30 min ??

Notes Generals .-

- ** Farem parada a l'àrea de Servei de la Selva. Dinarem a Vilafranca de Conflent (cadascú pel seu compte).
- ** Al refugi porteu el mínim equipatge possible; penseu que el diumenge caldrà carregar-lo en baixar cap a Prada.
- ** El diumenge esmorzarem abans de sortir del refugi però dinarem pel camí, de baixada cap a Sant Miquel de Cuixà; cal doncs, portar-lo
- ** Segons transcripció literal de la normativa del refugi:
*El refugi dels Cortalets, ja que és guardat, té matalassos i mantes, vosaltres heu de portar el sac de llençol o de dormir. Podeu llogar sacs de llençol per 6 euro (llençol cosit en forma de sac de dormir).
El refugi té dutxes calentes, que funcionen amb fitxes que valen 2 euro.*
- ** Els vocals coordinadors de la sortida són **Isidre Poch i Ramon Casas**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

GR-83 (Camí del Canigó)

13a Etapa : REFUGI DE CORTALETS – PICA DEL CANIGÓ CABANES DE LLACERES – TAURINYÀ – SANT MIQUEL DE CUIXÀ

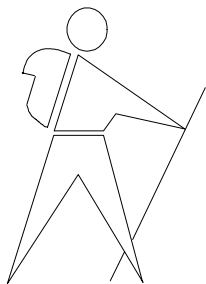
9 - 10 de juny de 2012

HORARI PREVIST (Diumenge 10 de juny de 2012)

Refugi de Cortalets.	7 h (Vegeu nota)
Pica del Canigó. Reagrupament.	9 h 15 min 9 h 30 min
Refugi de Cortalets. Reagrupament.	11 h 11 h 15 min
Roc Mosquit. Reagrupament.	12 h 15 min 12 h 30 min
Cabanes de Llaceres. Reagrupament.	13 h 30 min 13 h 45 min
Taurinyà. Reagrupament i dinar.	15 h 15 min 16 h
Sant Miquel de Cuixà. Final de l'etapa. Sortida cap a Vilanova i la Geltrú	16 h 45 min 17 h 15 min
Vilanova i la Geltrú.	21 h

Notes.-

- ** L'hora de sortida dependrà de l'hora de l'esmorzar al refugi.
- * Dinarem pel camí; cal portar-lo a la motxilla
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (**Condicions meteorològiques**, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteu els reagrupaments i vigileu que hi sigui tothom. **Mantingueu sempre contacte visual amb els que us segueixen; si cal espereu-vos.** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents!

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

GR-83 (Camí del Canigó)

13a Etapa : REFUGI DE CORTALETS – PICA DEL CANIGÓ CABANES DE LLACERES – TAURINYÀ – SANT MIQUEL DE CUIXÀ

9 - 10 de juny de 2012

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

NOTA.- Aquesta etapa no s'ha anat a preparar i per tant no en tenim una descripció pròpia. La “descripció” que hi ha a continuació és còpia literal de la que hi ha a la topogua; tingueu en compte que els horaris són només aproximats i que potser caldrà revisar-los sobre la marxa. És per això que aquesta vegada convé que respectem més que mai els reagrupaments i que tothom procuri seguir el ritme del grup.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Pica del Canigó (2.784 m). Baixem cap al xalet-refugi de Cortalets per la font de la Perdiu. Prop del xalet de Cortalets retrobem el GR-10 que ha vorejat el cim.

1:15	1:15	4,000
------	------	-------

Xalet de Cortalets (2.150 m). Servei de jeeps des de o fins a Prada. Via usual per a les ascensions al Canigó. Hi ha també, davant del xalet el refugi amb guarda (a l'estiu).

Des de Cortalets baixem cap a Sant Miquel de Cuixà pel Roc Mosquit i coll de Clarà. Els GRs 83 i 10 coincideixen fins al coll de Cortalets.

0:15	1:30	5,000
------	------	-------

Coll de Cortalets. Deixem la pista principal i agafem corriol cap el Roc Mosquit. El GR-83 i el GR-10 se separen definitivament.

0:45	2:15	8,000
------	------	-------

Roc Mosquit (1860 m) que voregem.

0:50 3:05 11,200

Cabanes de Llaceres. Espectaculars cabanes de pedra seca amb voltes i diverses estances.

1:30 4:35 17,300

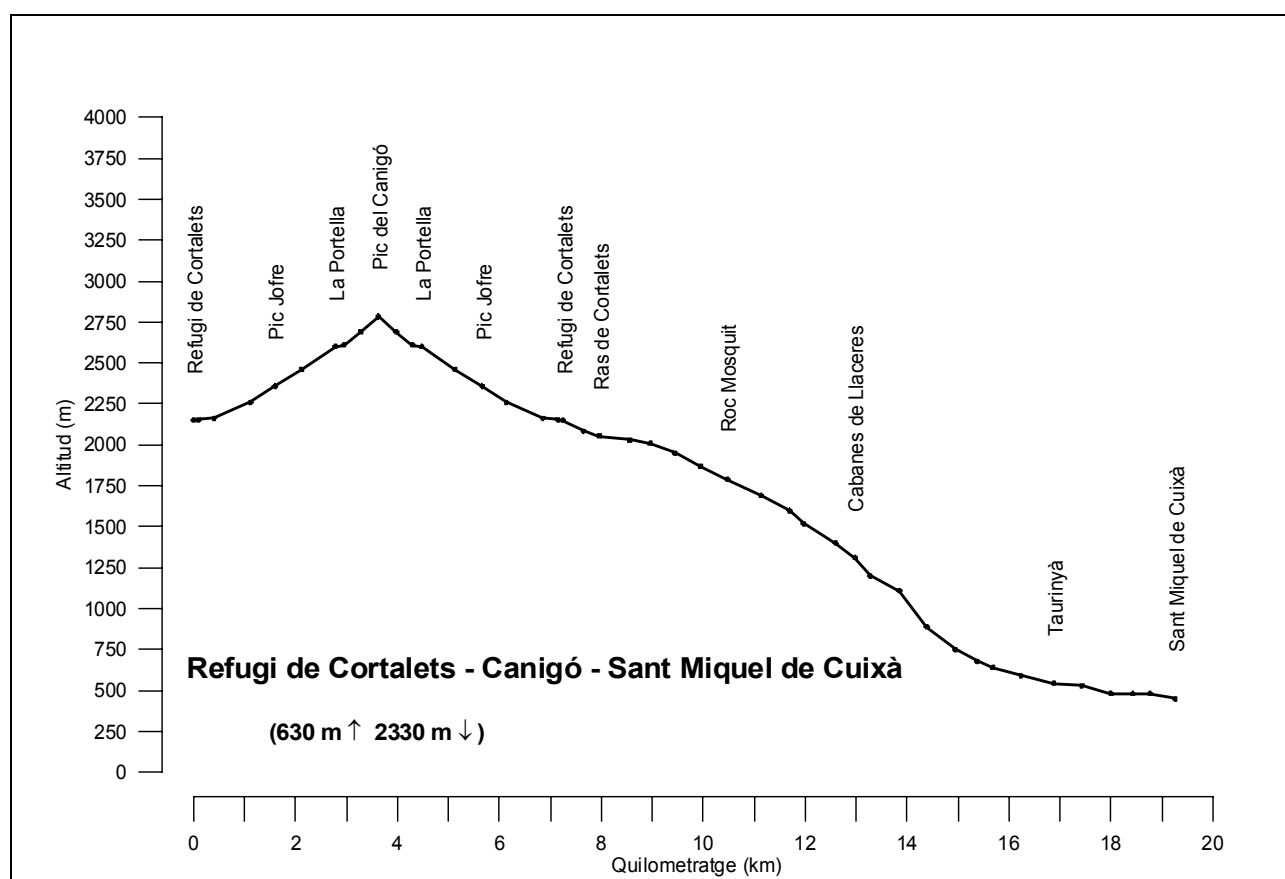
Taurinyà. Anem seguint l'antiga canal de Bohere fins arribar a Sant Miquel de Cuixà.

0:45 5:20 20,500

Sant Miquel de Cuixà. El camí voreja el santuari i segueix per sobre del mateix cap a Prada.

0:40 6:00 23,600

Prada de Conflent (356 m).

EL CANIGÓ

Aquest massís orogràfic dels Pirineus, el més oriental dels que depassen els 2.000 m, es dreça dins el sòcol d'esquist paleozoics empastats de granit fins a una profunditat de milers de metres, a l'angle NE de la zona axial damunt les planes del Conflent i el Rosselló, d'una banda, i del Vallespir i de l'Alt Empordà, de l'altra. Els materials foren afaïçonats en una plana d'erosió damunt la qual actuà el glacialisme quaternari amb llengües glacials que davallaven fins als 1.700-1.600 m, l'acció de les quals és en part continuada per les grans esllavissades que s'originen en èpoques de pluges intenses, del cantó del Vallespir.

La carena principal, arrodonida, de llicorelles, s'orienta de SW (collada Verda, 2.282 m) a NE (puig de l'Estela, 1.789 m) i comprèn el pla Guillem, pla d'erosió a uns 2.300 m, el Bocacerç (2.282 m), el pic de Sethomes (2.661 m), el de Tretzevents (2.763 m), que enllaça directament amb la pica del Canigó (2.785 m), cim del massís, la serra de Rocnegre (2.763 m), el puig de Pèl de Ca (2.495 m) i el puig de l'Estela. Al NW, el pic de Gasamir (2.422 m) i el Barbet (2.489 m) flanquegen la pica principal, però els seus contraforts inclouen fins el pic de Tres Esteles (2.096 m), al NW, i fins la Serravernet (1.699 m) i la Soca (1.621 m), al SE.

Climàticament el Canigó participa de l'illot de pluviositat del Pirineu oriental. Els vents de pluja procedeixen en general del N-NE; per això la precipitació anual als Cortalets (a 2.200 m, al NE de la pica del Canigó) de 1.446,3 mm, o la de Vallmanya (a 870 m, a l'E) de 1.416 mm, o la de Tronquissers (a 1.600 m, al SE) de 1 319,9 mm, és molt més alta que la de Sant Martí del Canigó (a 1.030 m, a l'W), de 813,8 mm. D'aquí ve l'abundància d'aigües que s'escorren per les llicorelles o els granits: les rieres de Rojà i de Taurinyà i els rius de Cadí, de Llec, de Llentillà i del Bulès drenen cap a la Tet; el riu de la Comalada i el riu Ferrer, engruixit amb el de Leca, van a parar al Tec.

Aquests corrents d'aigua, alimentats per un tènue casquet de neus persistents, combinats amb temperatures baixes (mitjana de gener fins a -5°C i mitjana de juliol poc superior a 10°C) i uns sòls impermeables, originen una clisèrie força completa: a uns 400 m d'altitud l'alzinar passa de mediterrani a muntanyenc; a uns 650 m, al domini del roure martinenc; per damunt dels 1.000 m, comença la fageda, que als 1.600 m cedeix el pas a les pinedes de pi negre, damunt les quals, a uns 2.300 m, dominen els pasturatges alpins de festuca fins al nivell subnival (vers els 2.700 m).

L'establiment humà ja hi ha estat important d'ençà de l'època romana; hi ha, a més, vestigis de cultura megalítica. Els mitjans de vida pirinencs (explotació forestal, pastures; hortes, pereres i pomes a la vall de Saorra, aigües termals a Vernet) han trobat un complement en l'explotació del subsòl, sobretot pel que fa al mineral de ferro. Una aurèola metamòrfica enlairada entre 900 i 1.200 m d'altitud ha estat explotada aprofitant els queixals que hi obre la xarxa hidrogràfica. Més que oligist hom hi troba limonita i magnetita; a partir del s XVII havia estat intensificada l'explotació, que assolí el màxim el 1960 (unes 300.000 tones), però plegà bruscament el 1963 per decisió de les societats franceses explotadores.

El massís és un important centre de muntanyisme i disposa del xalet refugi dels Cortalets (dit també refugi del Canigó). Fins a èpoques recents (segle XVIII o XIX) hom havia considerat el Canigó com la muntanya més alta dels Pirineus, Pere III de Catalunya-Aragó ja va intentar-hi l'ascensió al cim, però no passà del refugi de Balaig. Per la seva significació religiosa (els monestirs de Sant Martí del Canigó i de Sant Miquel de Cuixà són dins el seu àmbit) i folklòrica (existeix un veritable cançoner del Canigó i tota una sèrie de llegendes que s'hi refereixen) i, sobretot, després de la publicació del poema Canigó de Jacint Verdaguer, per la seva vinculació a la mitologia nacional de Catalunya, el Canigó ha esdevingut símbol de la personalitat catalana de les comarques pirinenques, especialment al nord de l'Albera: la nit de Sant Joan hom hi encén sobre la pica una foguera relacionada amb la que crema el mateix dia, a Sant Jeroni, cim de la muntanya de Montserrat.

El cançoner del Canigó havia cristal·litzat ja probablement abans de la Revolució Francesa; les dues cançons principals tenen nombroses versions que tenen de comú els versos inicials (Muntanyes de Canigó/fresques són i regalades i Muntanyes regalades/són les de Canigó); aquesta segona fou glosada per Joan Maragall; hom ha atribuït al seu aire, lent i compassat, un origen eclesiàstic i possiblement per a orgue; en la seva forma més solemne (n'hi ha versions més lleugeres i vives) ha esdevingut l'himne popular del Rosselló.

Entre les llegendes del Canigó n'hi ha un grup que es refereix a l'existència antiga d'un drac en un dels estanys de la muntanya, el qual hom fa responsable de terribles tempestes i que hauria estat mort, segons alguna versió, per sant Guillem, venerat a l'ermita romànica de Sant Guillem de Combre, al pla Guillem, al vessant vallespirenc del massís.

Una operació de salubritat pública: Rebategem el Pic Joffre!

El cognom del mariscal Joseph Joffre (1852-1931) ha estat atribuït a nombroses vies públiques a la Catalunya del Nord o en altres llocs. Des del 1920, un pic del massís del Canigó (costa 2.429 m), no lluny del pic principal (2.785 m), porta igualment aquest cognom. Personatge discutible, el ribesaltès ha estat integrat a la mitologia jacobina. Constitueix, igual com Napoléon I per a Còrsega, un element de manipulació i d'alienació de la població nord-catalana.

Joffre, nascut el 1852 a Ribesaltes (Rosselló) ha estat implicat en les aventures colonialistes franceses. Era un polític sense real formació militar. Quan la primera guerra mundial esclatà el 2 d'agost del 1914, dirigia els exèrcits del Nord i del Nord-Est. El 2 de desembre del 1915, va ser anomenat comandant a cap de tots els exèrcits francesos. Per aquesta raó va ser el principal responsable de la Batalla del Marne.

Tenint en compte les pèrdues humanes considerables provocades per la seva estratègia d'ofensiva a ultrança per a un resultat menyspreable, va ser sobrenomenat «l'assassí del 14». En efecte, en el transcurs de l'estiu 1914, el poble francès l'és deutor de 300 000 morts en tres setmanes! L'obra d'en Roger Fraenkel, *Joffre, l'âne qui commandait des lions* dona nombroses indicacions sobre aquest dolorós episodi històric.

«Se sap avui que aquell general com a cap militar ha de respondre personalment de deu departaments devastats, de més d'un milió de morts i de dos milions de ferits. Els soldats francesos han estat les víctimes d'aquest cap incompetent i limitat, a qui es deuen els quatre anys d'hecatombes que van ser necessaris per reconquerir els territoris perduts durant les quatre setmanes funestes d'agost del 1914. »

Tenint en compte el seu balanç negatiu i l'hostilitat que creixia dins l'opinió pública al seu encontre, Joffre va ser reemplaçat per Nivelle al final de 1916. Per evitar un escàndol polític, va rebre el títol honorífic de mariscal de França. Per desfer-se'n, se'l va enviar als Estats Units per tal de preparar l'entrada d'aquest país en el conflicte.

Segons la premsa de l'època, la consagració i el bateig del Pic Mariscal Joffre es va realitzar l'1 d'agost del 1920. L'operació era una iniciativa de l'Edmund Boixo, «el rei del Canigó» (!), i d'en Prosper Auriol «el bon geni familiar de les nostres muntanyes» (?). Una quinzena de persones només van participar a una grotesca cerimònia entre els quals el Dr. Emili Boix, «l'Ermità de Cabrenys». L'Indépendant del 5 d'agost publica la prosa extàtica d'un turista al Xalet Hotel del Canigó a propòsit de la manifestació: «I per què el Canigó no es faria el Panteó estrellat de les nostres glòries catalanes? Existeix cap a Cadi, una Font Arago, fa poc ha sorgit el Pic Joffre, quan el Pic Verdaguer? El savi, el soldat, el poeta, quina resplendent Trinitat sobre la Muntanya Sagrada! »

Per desgràcia mai el nom de Jacint Verdaguer no va ser associat al nostre massís pirinenc, massís que tanmateix havia exaltat a la seva obra mestra, Canigó. Ben al contrari, altres «patriotes», seguint la via d'en Boixo i de l'Auriol donaren el nom d'un altre mariscal de trista memòria a un pic del Canigó!

Sens dubte l'època és vinguda de donar satisfacció al nostre turista reporter i trobar un indret per glorificar la memòria de Mossèn Cinto, el nostre gran poeta nacional? Després de l'última guerra mundial, s'ha desfet de pressa del Pic Pétain, per què no en fariem igualment pel Pic Joffre? Ningú no havia comissionat alguns alpinistes dels anys vint per a aquesta operació (si no l'interessat ell mateix...). En nom de què, alguns sòlids muntanyencs no podrien ara rebatejar el Pic Joffre, Pic Jacint Verdaguer?

Joan-Pere Pujol (Perpinyà)

TOURINYÀ

Aquest municipi del Conflent comprèn tot el sector alt i mitjà de la vall de Taurinyà per on davalla el curs fluvial de la Riera de Taurinyà que ve de la Pica del Canigó.

La capçalera d'aquesta vall rep el nom de vall de Balaig, coberta de bosc (avetar de Balaig), on es troba el refugi de Balaig, d'utilització forestal, i el dels Cortalets, al límit amb el terme d'Estoer, que és el centre d'excursions més important del massís de Canigó.

El poble es troba a la petita plana al·luvial regada a l'esquerra de la riera de Lliterà, al N del terme; el lloc és esmentat ja l'any 846

L'església parroquial, dedicada a Sant Fruitós, al segle X era possessió del veí monestir de Cuixà; el campanar és del segle XII, i la nau conserva escultures i retaules del segle XVII. Ha esdevingut un centre d'estiueig.

SANT MIQUEL DE CUIXÀ

El monestir de Cuixà fou fundat l'any 879 per l'arxipreste Protasi i els monjos supervivents del cenobi de Sant Andreu d'Eixalada, a l'alt Conflent, destruït per una revinguda de la Tet (878). Sota el patronatge de la família comtal de Cerdanya-Conflent, la nova fundació, nascuda entorn d'una església preexistent dedicada a Sant Germà d'Auxerre (Sant Germà de Cuixà), refeta i consagrada de nou el 953, cresqué i es desenvolupà ràpidament.

A mitjan segle X posseïa ja un extens patrimoni alodial, amb més d'una vintena d'esglésies parroquials, des del comtat de Tolosa al d'Osona, del qual ofereixen un inventari detallat les butlles d'Agapit II (950) i Joan XIII (968) i els preceptes dels reis francs Lluís d'Ultramar (952) i Lotari (958). Per mitjà d'aquests instruments li eren confirmats tots els béns adquirits fins aleshores i obtenia en-sembla el doble privilegi d'exempció, el primer concedit a un monestir català, i d'immunitat.

Els abadiats de Garí (965-998) i Oliba (1008-46) n'assenyalen el punt àlgid d'irradiació religiosa, cultural i artística. El primer introduí a Cuixà l'observança de Cluny, acabà i consagrà, el 974, la nova església de Sant Miquel, començada per l'abat Ponç (956), i acollí al cenobi, la fama del qual s'havia estès, personatges tan eminents com Romuald, futur fundador de l'orde camaldulenc, i el dux de Venècia Pere Orsèol, que hi morí vestint l'hàbit monacal, després d'haver-hi viscut una desena d'anys (978-988).

L'activitat constructora d'Oliba fou encara més important. Afegí a la façana posterior del temple de Garí dos corredors i tres absidioles, de manera que formessin una mena de deambulatori entorn del presbiteri, i aixecà damunt l'altar major un cimbori, adornat amb les figures de l'anyell i dels evangelistes, sostingut per quatre columnes de marbre rosa i els corresponents capitells de marbre blanc.

L'abad Oliba, edificà, a més, la cripta circular dita de la Nativitat o del Pessebre, amb un pilar central molt gros, on es venerava la imatge romànica de la Mare de Déu del Pessebre, i també la cape-

lla sobreposada de la Trinitat i els dos campanars llombards, a l'extrem dels braços del creuer de la basílica, de quaranta metres d'alçada, dels quals solament es conserva el del costat sud.

Aquest conjunt arquitectònic, un dels més remarcables del romànic català, enllaça dos corrents: el període inicial romànic, d'influència mossaràbiga, del qual és l'exemple més monumental, i el romànic llombard, i fou completat al segle XII amb la construcció del claustre, de marbre rosat, amb capitells esculturats, una part del qual, adquirida per l'escultor nord-americà Georges Grey Barnard, es conserva avui al museu The Cloisters de Nova York, i a Toledo, Ohio; i de la magnífica tribuna que dividia, a mitja nau, el temple, que serví probablement de model a la de Serrabona (1151), sortida de les mans del mateix mestre.

L'existència d'un escriptori, bressol de la historiografia catalana, dona, d'altra banda, testimoni de l'alt nivell cultural assolit pel monestir d'aquella època. Hi foren redactats uns annals continuats poc temps després del 985 a Ripoll (*Cronicó Rivipul-lense I*), l'opuscle sobre Cuixà del monjo Garcies (1040-46), la vida de Pere Orsèol (cap a la fi del segle IX) i la versió primitiva dels *Gesta comitum Barchinonensium* (1162-84). Possiblement hi fou també composta la famosa Cançó de Santa Fe, en llengua romànica, vers el 1060.

Unit pel comte Guillem de Cerdanya a Sant Víctor de Marsella (1091), Cuixà recobrà la independència a la segona meitat del segle XII i es convertí en un monestir de tipus feudal, amb extensos dominis senyorials i àmplies atribucions civils i eclesiàstiques, atorgades als seus abats, esdevinguts comendataris des del 1473.

Després d'haver format part de la província benedictina de Narbona, en virtut de la butlla *Summi Magistri dignatio* de Benet XII (1336), Climent VIII l'agregà a la Congregació Claustral Tarracoenense (1592), a la qual pertangué fins a la seva extinció l'any 1793. Romàs abandonat més d'un segle, l'acció destructora dels homes i del temps continuà lliurement el seu curs i culminà en l'esfondrament del sostre de l'església (1835) i del campanar del costat nord (1839) i la dispersió dels elements del claustre i de la tribuna per diferents localitats veïnes.

El 1919 s'hi establí un grup de monjos cistercencs procedents de l'abadia de Fontfreda, substituïts l'any 1965, a petició d'ells, per una reduïda comunitat benedictina procedent de Montserrat. La res-

tauració material de l'església i del claustre, iniciada per Josep Puig i Cadafalch el 1938, prosseguida el 1952, continuà amb l'ajut i sota la direcció del ministeri d'afers culturals francès. El 1969 fou recuperada l'ara de marbre, romànica, de l'altar major, conservada en una casa de Vinçà.

El conjunt actual és format per l'església i un dels dos campanars, la meitat del claustre, uns fonaments davant l'església, resta de la capella de la Trinitat, i la cripta subterrània del Pessebre. És encara el monument més interessant de l'arquitectura preromànica o del romànic inicial pel seu temple de planta basilical, amb tres naus cobertes de fusteria i capçalera coberta amb volta de canó, sobre arcs de ferradura sense impostes. El transsepte constava de quatre absidioles circulars i una de central, rectangular.

EL POEMA CANIGÓ DE JACINT VERDAGUER

Poema de Jacint Verdaguer, de 4338 versos en dotze cants i un epíleg, publicat al final del 1885, amb data del 1886. El tema és el del naixement de la nació catalana a les valls pirinenques a l'època carolíngia, i l'acció se centra en Gentil, fill del comte Tallaferro i nebot del comte Guifre, el qual, després de ser armat cavaller a l'ermita de Sant Martí del Canigó, és obligat a renunciar a l'amor de la pastora Griselda.

L'enemic envaeix el país i Gentil rep la primera missió, la defensa del castell estratègic de Rià. A la nit contempla el cim nevat de Canigó i l'escuder li suggereix que les congestes són vestits de les fades dotats de poders màgics. El jove n'emprèn l'ascensió, pensant que a l'alba serà de retorn, però, en arribar al cim, li surt a l'encontre Flordeneu, reina de les fades, que li assegura que és Griselda, la dona que estima. Gentil cau en l'encís i s'abandona a l'estimada, que primer li ensenya els seus palaus subterranis i després se l'emporta a un viatge aeri per damunt de tot el Pirineu fins a l'Aneto.

De retorn al Canigó es preparen per al nuviatge amb cants epitalàmics. El de Gentil és premonitori de la tragèdia. Guifre, derrotat per culpa de la deserció de Gentil, el descobreix coronat de flors, l'estimba i reagrupa l'exèrcit. Flordeneu el plora. La guerra ha canviat de signe, els dos germans comtes es retroben victoriosos, però Tallaferro descobreix de Guifré que és l'assassí del seu fill.

Vol venjar-se'n, però el tercer germà, Oliba, abat de Ripoll, els reconcilia i imposa a Guifre l'expiació del crim: construirà un monestir allà on hi ha l'ermita i hi enterrarà Gentil. Oliba encapçala la processó de tots els estaments socials per plantar la creu al cim del Canigó i profetitza la Catalunya futura, engrandida pel rei Jaume I.

Obra de filiació romàntica, els personatges històrics són poc definits, mentre que els de ficció són eteris i vaporosos. El poema Canigó combina dos plans documentals, l'històric i el llegendari, alhora que beu de l'observació directa dels llocs i de la fantasia creadora. Treballant durant sis anys (1879-85), el punt de partença fou la visita de les ruïnes dels monestirs de Sant Martí de Canigó i de Sant Miquel de Cuixà, a les valls del Canigó, muntanya emblemàtica, en especial per als catalans de França, als quals és dedicat el poema, de factura complexa, en què es lliga la trama guerrera amb la dels amors del cavaller fadat i l'al·legòrica religiosa, i que formalment es desplega en un devessall de registres, de gèneres i de metres.

Per això la grandesa de Canigó es troba en les peces més que en l'estructura narrativa. Compost en l'època de plenitud del poeta i d'ascensió de la Catalunya de la Revolució Industrial, Canigó canta els orígens medievals de la pàtria catalana i els projecta als temps de la restauració del s. XIX, quan el moviment de la Renaixença portava a terme els programes polítics del primer catalanisme. Poema d'ideologia catòlica, els combats del Canigó enfronten les forces paganes, sarraïns i fades, amb les cristianes, comtes i bisbes, sobre uns esquemes triomfalistes propis de l'Església del seu temps. Tanmateix, el gir de la vida del poeta el portà a canviar-ne el final. No sols retirà la dedicatòria al bisbe de Vic, Josep Morgades, del cant "Olibia", sinó que hi afegí un epíleg, l'elegia "Los dos campanars" (Pàtria), per expressar la seva desconfiança en tota obra humana. Ha estat traduït al castellà, al francès i, fragmentàriament, a l'alemany, l'anglès i l'italià.

Cant II. Flordeneu

Com ressona un buirac ple de sagetes
del ballester en la robusta espatlla,
al peu del niu de sos amors dolcíssim
quan ronca la maror de la batalla;
aixís avui vora la Tet ressona
ple el castell de Rià d'estocs i llances,
i encara pugen, fent remor de ferro,
cavallers i peons per ses escales:
se n'umplen cambres, corredors i porxes,
mentre els corsers renillen en la claustra.

En son palau de Cornellà està Guifre
i ací Gentil vigila d'avançada
si cap ombra atravesa les boscúries,
si s'encén en lo bosc cap alimara.

Tot dorm dintre el castell, sinó ses tropes;
tot dorm vora el torrent, sinó ses aigües,
que amb los raigs de la lluna joguinegen
trencadissos espills de l'estelada.

Tot dorm: los óssos dins la negra cova,
los aires del capvespre entre les branques,
en sa pleta l'anyell, i entre les fulles
los aucells amb lo cap dessota l'ala,
en coixí de celístia les estrelles,

les congestes de neu en la muntanya
de Canigó, com lo somrís puríssim
del formidable rei de l'encontrada,
a qui el Pirene fa de trono esplèndid,
i l'hemisferi de florida tiara.

Sembla la serra un gegantí magnoli
quan s'esbadellen ses poncelles blanques:
veient-les lo donzell tan argentines,
sos ulls ardents de fit a fit hi clava;
son escuder atlètic se n'adona,
del Canigó nascut en una aubaga:

—Lo que mirau —li diu— no són congestes,
són los mantells d'ermini de les fades,
que dansen a la llum de la celístia
dels estanys de Cadí vora les aigües;
si el més bonic i perlejat tinguésseu,
vos valdria, Gentil, més que l'espasa,
més que dels llibres tota la saviesa,
més que l'or i l'argent dintre de l'arca;
si us plagués navegar, veles tindríeu;
si volguésseu volar, tindríeu ales.
Mes és castell a on qui hi va no en torna;
sols un de cent que hi pugen ne davalla.—

BIBLIOGRAFIA

- ** Topoguia del GR-83 (Mataró – Canigó – Prada de Conflent)
Editorial Prames. Saragossa (2006).
- ** Massif du Canigou. Carte de Randonnée 2349 ET.
Institut Geographique National
<http://www.ign.fr/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia-catalana.com/ca/index.htm>
- ** Google Earth
- ** Rebategem el Pic Joffre
<http://sites.google.com/site/joanperepujol/home/biografia/escrits/rebategem-en-pic-joffre>
- ** El poema Canigó
http://www.canigo125.cat/veus/Canigo_en_pdf.html

Agustí Poch, juny 2012